

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL MINIMALIOJO DARBO UŽMOKESČIO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 113 punkto nuostatas ir į Lietuvos Respublikos trišalės tarybos 2017 m. rugsėjo 21 d. ir 2020 m. rugsėjo 30 d. rekomendacijas.

Trišalės tarybos 2017 m. rugsėjo 21 d. posėdyje, siekiant depolitizuoti minimaliojo darbo užmokesčio dydžio nustatymą, buvo nutarta, kad minimaliojo darbo užmokesčio (toliau – MMA) ir vidutinio darbo užmokesčio (toliau – VDU) santykis *neturi būti mažesnis kaip 45 proc. ir didesnis kaip 50 proc.*, jis turi atitikti ketvirtadalio didžiausią VDU ir MMA santykį turinčių Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių vidurkį, kuris nustatomas pagal Europos Sąjungos statistikos tarybos paskutinių trejų metų skelbiamus duomenis. Lietuvos banko atstovas 2020 m. rugsėjo 23 d. Trišalės tarybos posėdyje pateikė duomenis apie 2017–2019 m. MMA ir VDU santykį ketvirtadalyje didžiausią šį santykį turinčių ES valstybių narių: Slovėnijoje (50 proc.), Portugalijoje (49,3 proc.), Prancūzijoje (47,7 proc.), Liuksemburge (46,9 proc.) ir Lenkijoje (46,6 proc.) (šalių vidurkis yra 48,1 proc.) ir pristatė MMA apskaičiavimą pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos prognozes.

Nustatydami MMA 2021 metams, Vyriausybės atstovai taikė su Trišale taryba suderintą formulę: ėmė planuojamą ir Lietuvos banko prognozuojamą 2021 m. šalies ūkio vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį be priedų ir premijų – 1 336 Eur (toliau – VMBDU), kurį gavo iš 2019 m. VDU (1 296,4 Eur) atskaitę 6,3 proc. dalį, kurią sudaro priedai ir priemokos (1 214,4 Eur), ir pagal Finansų ministerijos VDU augimo prognozes (prognozuojamas VDU augimas 2020 m. ir 2021 m. – 6,5 ir 3,3 proc.) atliko projekcijas 2021 metams ($1\,214,4 \cdot (1 + 0,065) \cdot (1 + 0,033)$), gautą rezultatą daugino iš to procento, kuris atitinka ketvirtadalio didžiausią VDU ir MMA santykį turinčių ES valstybių narių vidurkį, t. y. 48,1 proc. ($1\,336 \times 0,481 = 642$ Eur).

Trišalė taryba 2020 m. rugsėjo 30 d. posėdyje nepriėmė vieno sprendimo dėl MMA kėlimo nuo 2021 m., nes šiuo klausimu buvo pateiktos skirtingos nuomonės: darbdavių atstovai laikėsi pozicijos, kad svarstymą reikia atidėti, paliekant 607 Eur MMA, darbuotojų atstovai siūlė MMA didinti iki 663 Eur, Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai – iki 642 Eur.

Nutarimo projektu siūloma nuo 2021 m. sausio 1 d. nustatyti 642 Eur MMA vietoj dabar nustatytos 607 Eur MMA (didinama 35 Eur, arba apie 5,77 proc.) ir 3,93 Eur minimalųjį valandinį atlygį vietoj dabar nustatyto 3,72 Eur (didinama 0,21 Eur, arba apie 5,77 proc.).

MMA ir VDU santykis Europoje svyruoja nuo 45 iki 50 proc. 2021 m. MMA (642 Eur) ir VMBDU santykis Lietuvoje būtų 48,1 proc.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo

ministerijos (toliau – SoDra) duomenimis, Lietuvoje 2020 m. rugpjūčio mėn. buvo apie 130 tūkst. darbuotojų, gaunančių MMA ir mažiau. Biudžetinėse įstaigose tokių darbuotojų buvo apie 20 tūkst. (SoDros duomenimis, 2020 m. balandžio mėn. – 24 tūkst., 2020 m. gegužės mėn. – 22,5 tūkst., 2020 m. birželio mėn. – 18,4 tūkst., 2020 m. liepos mėn. – 14,1 tūkst., 2020 m. rugpjūčio mėn. – 17,7 tūkst.). Lietuvos Respublikos valstybės biudžete MMA padidinti, preliminariais Finansų ministerijos skaičiavimais, reikėtų numatyti apie 13 mln. eurų.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 141 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvirtina MMA ir minimalųjį valandinį atlygį, atsižvelgdama į Trišalės tarybos rekomendaciją bei į šalies ūkio vystymosi rodiklius ir tendencijas.

Finansų ministerijos parengtame Lietuvos ekonominės raidos scenarijuje 2020–2023 m. (toliau – scenarijus), kuris 2020 m. rugsėjo mėn. viešai paskelbtas Finansų ministerijos interneto svetainėje, pažymima, kad dėl COVID-19 pandemijos ekonomikos smukimo dugnas buvo pasiektas balandžio mėnesį, o pradedant gegužę, kai beveik nebeliko ekonominės veiklos ribojimų, ekonominis aktyvumas ėmė laipsniškai atsigaivinti. Scenarijuje pateikti šie duomenys ir prognozės:

1. *VMBDU šalies ūkyje*. Pandemijos poveikis darbo rinkai prislopins darbo užmokesčio augimo tempą, bet augimas vis tiek išliks. Šiomet VMBDU augs 6,5 proc., o 2021 m. jo augimo tempas paspartės iki 3,3 proc. VMBDU 2019 m. šalies ūkyje buvo 1 296,4 Eur, o 2020 m. ir 2021 m. prognozuojamas atitinkamai 1 380,7 Eur ir 1 426,2 Eur.

2. *Suderintas vartotojų kainų indeksas (vidutinis metinis)*. Planuojama, kad 2020 m. ir 2021 m. jis bus atitinkamai 0,9 ir 1,8, o 2022 m. pasieks 2.

3. *Nedarbo lygis*. 2020 m. prognozuojamas 8,8 proc. nedarbo lygis. Teigiamą poveikį darbo vietoms ir užimtumui turės Vyriausybės teikiamos subsidijos įmonėms už prastovas, parama savarankiškai dirbantiems ir įmonių gebėjimas prisitaikyti vykdyti veiklą neįprastomis (pandemijos) sąlygomis. 2021 m. atsigavus ekonominiam aktyvumui ir išaugus darbo jėgos paklausai, nedarbo lygis sumažės iki 7,9 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais nedarbo lygis sudarys 7 procentus.

4. *Bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP)*. Nors dėl COVID-19 viruso pandemijos šiemet Lietuvos ekonomika susitrauks 1,5 proc., 2021 m. tikėtinas 3,3 proc. BVP augimas. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais BVP galėtų augti vidutiniškai po 2,3 proc. per metus. Europos Komisijos gegužės mėn. paskelbtose prognozėse numatoma, kad ekonominė situacija ES valstybėse – pagrindinėse Lietuvos užsienio prekybos partnerėse, pradedant trečiu 2020 m. ketvirčiu, laipsniškai gerės, o nuo antro 2021 m. ketvirčio visose šiose valstybėse numatomas BVP augimas.

5. *Darbo našumas (BVP palyginamosiomis kainomis vienam užimtam gyventojui)*. COVID-19 viruso pandemija ir ekonominės veiklos ribojimas turėjo didžiulį neigiamą poveikį 2020 m. II ketvirtį, ypač balandžio mėnesį, bet gegužės mėn. pradžioje darbo rinkoje pasirodė stabilizavimosi ženklų – registruoto nedarbo lygio augimas sulėtėjo, padaugėjo darbo pasiūlymų, suaktyvėjo įdarbinimas. Šiomet darbo našumo pokytis bus 0,4 proc., o 2021 m. sieks 1,9 proc.

Nutarimo projekto tikslas – padidinti MMA ir darbuotojų, gaunančių mažiausią darbo užmokestį, pajamas.

Priėmus nutarimą, bus padidintas MMA ir minimalus valandinis atlygis, todėl turės būti keičiamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, siekiant, kad ir pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų minimaliosios ribos, nurodomos pareiginės algos baziniais dydžiais, atitiktų šalies ūkio darbo užmokesčio augimo tempą.

Nutarimo projektas buvo pateiktas išvadoms gauti Finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, darbdavių ir darbuotojų atstovams. Išvadų nepateikė Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė

sąjunga „Sandrauga“, Lietuvos pramonininkų konfederacija, asociacija „Investuotojų forumas“, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai.

Išvadas pateikė Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ (pasiūlė patvirtinti 663 eurų MMA), Lietuvos verslo konfederacija (pasiūlė atidėti sprendimą dėl MMA didinimo) ir Jurbarko rajono verslininkų organizacija (pasiūlė MMA nedidinti).

Ministerija, atsižvelgdama į nepritario motyvus, pabrėžia, kad, nustatydami MMA 2021 metams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovai taikė su Trišale taryba 2017 m. rugsėjo 21 d. posėdyje suderintą MMA dydžio nustatymo formulę, kuriai pritarė darbuotojų atstovai ir darbdavių organizacijų atstovai, taip pat atsižvelgė į šalies ūkio vystymosi rodiklius bei tendencijas, nurodytus šiame rašte.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyriausioji specialistė Viktorija Trachimovič (tel. 8 706 68 161, el. p. viktorija.trachimovic@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos 2020 m. rugsėjo 30 d. protokolo Nr. TTP-14 išrašas, 1 lapas.
3. Derinimo pažyma, 2 lapai.
4. Suinteresuotų institucijų išvadų kopijos, 6 lapai.

Ministras

Linas Kukuraitis